

Križniško komendo oživljamo s projektom Center Aktivnosti – Srebrni dvor, ki s srečanji in delavnicami skrbi za aktivnosti starostnikov in drugih uporabnikov.

Stik z nami

Center aktivnosti – Srebrni dvor
Križniška komenda/Komenda

Mestni trg 16
8330 Metlika

telefon: 07 30 63 157

e-pošta: srebrni.dvor@gmail.com

splet: <http://www.dso-metlika.si/category/projekti/eu-projekti/>

Facebook: Center aktivnosti – Srebrni dvor

Delovni čas
ponedeljek-petek: 9.00-13.00

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

LASDBK
Lokalna akcijska skupina
Dolenjske in Bele krajine

**DOM STAREJŠIH OBČANOV
METLIKA**

O NAS:

Center aktivnosti – Srebrni dvor

Nosilec projekta:

Dom starejših občanov Metlika

Partnerji:

- Univerza v Novem mestu
Fakulteta za zdravstvene vede
- Jazon, d. o. o., PE Metlika
- Zavod Lintvern, so. p.

Za vsebino je odgovoren DSO Metlika. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Križniška komenda

Srebrni dvor

Križniška komenda

Povzeto po knjigi: Ivan Stopar: Grajske stavbe v osrednji Sloveniji. 2, Dolenjska. Knj. 5, Bela krajina; Ljubljana: Partizanska knj., 2004.

Komenda je ime za najmanjšo upravno enoto viteškega reda. Komenda nemškega viteškega redu je v viru iz leta 1310 označena kot **Methlica, noua domus fratrum Theonicorum**, leta 1391 kot **domus Theonicorum in Metligk**, v viru iz leta 1466 pa kot **dewtschenhawss in der Mettling an der Kchulpp**. Že leta 1350 se tu omenja tudi redovni špital - **domus hospitalis sancte Marie Theothonicorum**, medtem ko je poznejšega, meščanskega, leta 1493 ustanovil metliški glavar Andrej Hohenwarter. Leta 1466 se prvič izrečno omenja Wolfgang Han kot komtur nemškega viteškega reda v Metliki - **commentewer in der Medling**.

Metliška viteška komenda oblikuje skupaj s sosednjo proštijo enoten stavbni sestav. Že pred drugo svetovno vojno je bila v njej hiralnica, potlej so jo nacionalizirali in preuredili v Dom počitka. Dostop na notranje dvorišče s trške, severne strani je do leta 1969, ko je dobila nov prizidek, zapiral močan zid s kamnitnim baročnim portalom, opremljenim z letnico 1726 na sklepnem kamnu. Odstranili so ga šele ob gradnji prizidka, sklepni kamen pa so shranili v metliškem Belokranjskem muzeju. Nasprotno pa je še vedno ohranjen portal, ki drži z dvorišča komende k vznožju vzpetine v sotočju z mestno naselbino vrh grebena in je na njeni vzhodni strani vstavljen v nekdanje mestno obzidje. Opremljen je z letnico 1642.

Komenda v Metliki je locirana na skrajnem južnem vogalu pomola, na katerem se je v srednjem veku izoblikovalo mesto. V svojem jedru je ključaste oblike. Sestavljata jo dvonadstropna trakta, na zunanjem vogalu pa je vpeta v mestno obzidje in tu posebej zavarovana z okroglim obrambnim stolpom.

Najmlajša in hkrati zgledno obnovljena stavba v sestavu metliške komende je t. i. proštija. Tudi ta je pozidana na ključastem tlorisu, obenem pa se s svojim osrednjim, jugovzhodnim traktom prislanja k starejši zasnovi. Pozidana je v višino dveh nadstropij, krita je s strmo dvokapno streho. Na pročelju ima pet simetrično razvrščenih okenskih osi, vhod vanjo je sredi pritličja.

Ob jugozahodnem obzidju se k proštiji prislanja starejša, ki ne sodi neposredno h komendi in skupaj z njo ob veznem, z arkadnimi hodniki poudarjenem traktu oblikuje odprto dvorišče. Arkade so oprte na močne zidane slope, arkadne odprtine so zastekljene.

Osrednji trakt tega najstarejšega dela komende, ki se naslanja na jugovzhodno mestno obzidje, je višinsko izenačen z drugimi sestavinami tega stavbnega kompleksa, le kamnitne okenske obrobe so tu kolenskenskromnejše, brez vsake profilacije.

V stiku med tem mogočnim traktom in le štirosošnim arkadiranim veznim traktom je na kvadratni talni ploskvi pozidan 2 x 2 osni stopniščni stolp z zrcalnim stopniščem v notranjosti, ki povezuje pritličje z nadstropji in zavzema v njem ves razpoložljivi prostor. Vanj drži kamniten portal s poudarjenim heraldičnim čelom, pod križniškim grbom je napis v latinskih verzalkah.

KARL, D. H. R. R. G. U. H. VON ZINZENDORF

U. POTTENDORF, D. H. T. O. R. D. B. O. KOMMENTHUR

ZU M. V. T. BEY DER KAYS. MAU. W. GEH. RATH. KAEM. VNI) GOVERNEUR DER STADT VND DES FREYEN SEEHAFEN TRuEST, LIES DIS BIAUS ERNEUERN. 1776.

Z dvorišča pred petosno glavno fasado tega osrednjega dela stare komende se po nekaj širokih stopnicah spustimo do kamnitnega baročnega portala, ki drži v klet. Na sklepnem kamnu sredi potlačenege loka preberemo letnico 1774, ki označuje zadnjo večjo prenovu tega dela grajskega sestava.

Primerjava komende na njegovi veduti Metlike v Slavi vojvodine Kranjske iz leta 1679 z njenim današnjim stanjem nam pokaže, da je najstarejša sestavina arhitekturne zasnove njen današnji severozahodni del, medtem ko nastanek drugega dela stavbnega kompleksa, v katerega je vpet tudi južni renesančni obrambni stolp iz sestava mestnega obzidja, vsaj do neke mere opredeljujeta letnici 1774 in 1776. Vendar pa utegne biti tudi ta del komende vsaj nekaj decenijev starejši, le da je imel od kraja morda le gospodarski značaj.